

Ders : 000

Konu : Hz. Ali (r.a.) - (657-661) - 2

HZ. ALİ (R.A.)

HZ. ALİ (R.A.) ZAMANINDAKİ BAZI ÖNEMLİ OLAYLAR

1. Halife seçilince ilk iş olarak yeni Müslüman olanların eğitimi için bir eğitim merkezi kurdu.
2. Bazı valileri görevden aldı. Fakat Şam valisi Hz. Muâviye, Hz. Ali'nin halifeliğini tanımadı ve isyan etti.
3. Kûfe'yi başkent yaptı.
4. İslâm devletinin her tarafında askerî merkezler kurup devlet yönetiminde önemli yenilikler yaptı.
5. Hariciler bu dönemde ortaya çıktı.
6. Biri Kûfe, diğeri Şam olmak üzere, islam dünyası iki merkeze ayrıldı.

HZ. ALİ(R.A.)'IN BİR VALİSİNE YAZDIĞI MEKTUP

“Arkadaş, kendinle halk arasında perde germe. Zirâ idarecilerin vatandaştan saklanıp ona görünmemesi, vatandaşı sıkan bir şey olduğu gibi idarecinin olan biten şeyleri öğrenmesine mânîdir. İdareci halktan saklandığı zaman vatandaşların durum ve davranışlarından habersiz kalır. Onlar da büyüğü küçük, küçüğü büyük, iyiyi kötü, kötüyü iyi görür ve hakla haksızlığı karıştırırlar. İdareci de nihayetinde bir insandır. Gözü ile görmediği bir şeyin gerçeğini bilemez. Hele eğer kendisine söylenen sözün doğru olup olmadığını gösteren bir takım deliller de yoksa, meselenin içyüzünü öğrenmeye büsbütün imkân bulamaz. O zaman haksızı haklı ve haklıyı haksız yapabilir. Buna göre sen iki durum karşısındasın: Ya vatandaşlarla arandaki perdeyi kaldırıp onlara güler yüz gösterir, yardımlarını esirgemez ve haklarını hak edersin. Ya da kendilerine görünmemekte devam edersin de onlar da ümitlerini kesince senden soğuyup artık sana baş vurmaktan vazgeçerler. Halbuki işlerin çoğu -anlaşmazlıkların halli ve kendilerine edilen haksızlıkların giderilmesi- gibi masrafsız şeylerdir. Öyleyse karanlık bir pencereden hükmetmeye ne lüzum var? Kendi menfaatını istiyorsan benim bu nasihatımdan faydalan ve inşallah faydalanırsın.”¹

HZ. ALİ'NİN GÜZEL SÖZLERİNDEN BAZILARI

1. Kalbin şifası Kur'ân-ı Kerîm okumaktır.
2. İlim meclisleri cennet bahçeleridir.
3. Kim ilim yolunda ise, onun gerçek isteği Cennettir. Kim de günah istiyorsa, o gerçekte Cehennemini istiyor demektir.
4. İlim, mirasın hayırlısıdır. Edeb, sanatın hayırlısıdır. İyi amel, öncünün hayırlısıdır. İyi ahlak, yakın dostun hayırlısıdır. Hilm, yardımcının hayırlısıdır. Kanaat, zenginliğin hayırlısıdır. Tevfik, yardımın hayırlısıdır. Ölüm, uslandırıcının hayırlısıdır.
5. Akıl gibi mal, iyi huy gibi dost, edep gibi miras, tevfik gibi rehber, ilim gibi şeref bulunmaz.
6. Bana bir harf öğretenin kölesi olurum.
7. Cahillik, vücudu yiyip bitiren hastalık gibidir.

¹ a.g.e. M. Yusuf Kândehevî, C.2, sh.231

8. İnsan bilmediği şeyi öğrenmekten, kendisine sorulan kimse de bilmediği şey için "Bilmiyorum" demekten utanmasın.
9. İki türlü tarla vardır: Mal ile evlat dünyanın, sâlih amel de âhiretin tarlasıdır.
10. Hakikati insanların ölçüleriyle değil, insanları hakikatin ölçüleriyle tanı.
11. Sen rızkını nasıl ararsan, rızkın da seni öyle arar.
12. Nefsinden korkman, arslandan korkmandan daha faydalıdır.
13. Bir münasebetsizle oturmaktan, yalnız oturmak daha iyidir.
14. Ölümü unutmak, kalbi paslandırır.
15. Hasetçinin düşmanlığından başka her düşmanlığın ıslahı mümkündür.
16. İnsanın aslını gösteren, işidir.
17. Dil yarası mızrak yarasından daha tesirlidir.
18. Halkın en hayırsızı, kendisinden herkesin çekindiği kimsedir.
19. Herşeyi hayra yor, daima hayır bulursun.
20. Utanmak, insanın siperidir.
21. Hakiki kardeşin, sıkıntı zamanında imdadına yetişendir.
22. Evvela sen inan, sonra başkasını inandır.
23. Kadına hürmet et, çünkü o insanlığın anasıdır. Kadına tahakküm, anaya tahakküm demektir.
24. Kadına sevgi ve saygı göstermeyi bilmiyorsan, ondan bunların karşılığını beklemeye hakkın olmaz.
25. Ayıpları örtmek, kendini emniyette hissetmek istersen, az konuş ve çok dinle. Başkasında gördüğün fena huyu hemen nefsinde ara ve ondan kaçın.
26. Gıybet dinleyen insan, gıybet edenlerden biridir.
27. Bilmediğin sözü bırak. Seni ilgilendirmeyen söze cevap verme. Sapıklığa gideceğini anladığın yola düşme. Böylece düşüncen gelişir, kalbin nurlanır, insanlara saldırmamış olursun.
28. Cimrilik, fakirliğin çabuk gelmesini sağlar.
29. Bâtılın saltanatı kısa, Hakk'ın saltanatı devamlıdır.
30. Dört şey devam ettikçe, din ve dünya dimdik ayakta durur:
  - a. Âlimler, bildikleriyle amel ettikçe,
  - b. Cahiller, bilgisizlikleriyle büyüklenmedikçe,
  - c. Zenginler, cimrilik etmedikçe,
  - d. Fakirler, ahiretlerini dünyalarına satmadıkça.
31. İlim maldan hayırlıdır. İlim seni korur, malı ise sen korursun. İlim amel edildikçe artar, mal harcandıkça eksilir.²
32. İnsanlara anlayacakları şeyleri (veya hadisleri) söyleyiniz. Aksi halde Allah ve Resulü'nün yalanlanmasına gönlünüz razı olur mu?
33. İnsanlar uykudadır; öldükleri zaman uyanacaklardır.
34. Kişi bilmediğinin düşmanıdır.
35. Her şey azaldıkça, ilim ise arttıkça kıymetlenir.
36. Size en büyük âlimin kim olduğunu haber vereyim mi? Allah'ın kullarına onun yasaklarını cazip göstermeyen, Allah'ın verdiği mühlete aldanıp da onlara ilâhî azaptan kurtulduklarını telkin etmeyen ve O'nun rahmetinden ümit kesilmesine sebep olmayan kimsedir.³
37. İki nimet vardır. Bilmem ki, hangisi daha çok beni sevindirir. Biri, herhangi bir Müslümanın beni derdine derman kabul edip de bana başvurmasıdır. Biri de, o kimsenin derdini Cenâb-ı Allah'ın benim elimle halletmesidir. Allah'a yemin ederim ki, herhangi bir Müslümanın bir

² Dört Halife, İsmail Mutlu, sh.506-508

³ TDV İslam Ansiklopedisi, C.2, sh.375-376

derdini halletmek, benim için yeryüzü dolusu kadar altın ve gümüşe sahip olmaktan daha çok sevindiricidir.⁴

RESÛLULLAH (S.A.V.)'İN HULEFÂ-İ RÂŞİDİN HAKKINDAKİ SÖZLERİ:

1. “Ümmetimin içerisinde ümmetime karşı en merhametli olanı Ebû Bekir, Allah'ın dini için kâfir ve münafıklara karşı en şiddetlisi Ömer, en hayâlisı Osman, en güzel hüküm vereni de Ali'dir.”⁵
2. Ebû Mûsâ el-Eş'arî şöyle rivayet ediyor:

“Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte Medine bahçelerinin birinde dayanmış olduğu hâlde yanındaki bir değneği su ile çamur arasına dikmeye çalışırken aniden bir adam kapıyı çaldı.

Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.):

“Aç ve onu Cennetle müjdele!” buyurdu. Bir de baktık ki Ebû Bekir'miş. Ben ona kapıyı açtım. ve kendisini Cennetle müjdeledim. Sonra başka bir zat kapının açılmasını istedi.

Resûlullah (s.a.v.):

“Aç ve onu cennetle müjdele!” buyurdu. Ben (kapıya) gittim. Bir de baktım Ömer'miş. Ona da kapıyı açtım ve kendisini Cennetle müjdeledim. Sonra başka bir zat kapıyı çaldı. (Bu sefer) Peygamber (s.a.v.) oturdu ve:

“Aç ve onu başa gelecek bir musibet şartıyla Cennetle müjdele!” buyurdu. (Kapıya) gittim. Bir de baktım (gelen) Osman b. Affan'miş. Ona da kapıyı açtım ve kendisini cennetle müjdeledim. Peygamber (s.a.v.)'in dediğini de söyledim. Osman:

“Allah'ım sabır! Yahut yardım dilenecek (merci) Allah'tır, dedi.”⁶

Şüphesiz ki bana malı ve sohbeti hususunda insanların en cömerdi Ebû Bekir'dir. Ben dost edinecek olsaydım mutlaka Ebû Bekir'i dost edinirdim. Lâkin din kardeşliği (efdaldır). Mescitte Ebû Bekir'in kapısından⁷ başka hiçbir kapı bırakılmayacaktır.”⁸

Bir defa ben uyurken kendimi cennette gördüm Bir de baktım bir kadın... Bir köşkün yanında abdest alıyor!

“Bu köşk kimin? dedim.”

“Ömer b. Hattab'ın cevabını verdiler. Derhal Ömer'in kıskançlığını hatırladım ve dönüp geldim.”

Ebû Hureyre (r.a.) şöyle dedi: Bunun üzerine Ömer ağladı. Biz de hepimiz o mecliste Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte (ağlaştık). Sonra Ömer:

“Babam sana feda olsun yâ Resûlallah! Seni mi kıskanacağım! dedi.”⁹

3. Hz. Aişe (r.anha.) şöyle buyurmuştur:

Resûlullah (s.a.v.) benim evimde iki uyluğunu veya iki baldırını açmış olarak yaslanmıştı. Derken Ebû Bekir (içeri girmek için) izin istedi. Resûlullah (s.a.v.) o halde iken ona izin verdi ve konuştu.

⁴ a.g.e. M. Yusuf Kândehevî, C.2, sh. 641

⁵ Camiu's-Sağır, Suyutî, C.1, sh. 459

⁶ Müslim, Kitabu Fezâilü's-Sahâbe, 28

⁷ Ashâbın evlerinden Mescid-i Nebevî'ye girdikleri kapıları vardı. Peygamber (s.a.v.) bunların hepsini kapatmış, yalnız Hz. Ebû Bekir'in kapısını bırakmıştır.

⁸ Müslim, Kitabu Fezâilü's-Sahâbe, 1

⁹ Müslim, Kitabu Fezâilü's-Sahâbe, 2

Sonra Ömer izin istedi. Yine aynı halde iken ona da izin verdi ve konuştu. Sonra Osman izin istedi. Resûlullah (s.a.v.) hemen oturdu. Ve elbisesini düzeltti. Ve Osman girdi. Onunla da konuştu. O çıktığı zaman Hz. Aişe (r.anha) şunları söyledi:

-Ebû Bekir girdi ona güleryüz göstermedin ve aldırış etmedin. Sonra Ömer girdi. Ona da güleryüz göstermedin, aldırış etmedin. Sonra Osman girdi. Hemen oturdun ve elbiseni düzelttin!" Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.):

-Kendisinden melekler utanan bir kişiden ben utanmayayım mı?" buyurdu.¹⁰

4. Resûlullah (s.a.v.) Hz. Ali'ye:

"Sen bana Mûsâ'ya nisbetle Hârûn yerindesin. Ancak benden sonra peygamber yoktur buyurdu"¹¹

Alınacak Dersler:

1. Eğitim-öğretime önem verilmeli, Müslümanların eğitimi için eğitim kurumları ve merkezleri çoğaltılmalıdır.
2. İdarecilerde; ehliyet ve liyakat aranmalıdır.
3. İdareciler; halktan uzak olmamalı, aralarında olmalıdır.

Not: Bu hafta;

1. Bu dersi ailemizle de işleyelim.
2. İlk dört halifenin öne çıkan vasıflarını tesbit edelim, değerlendirelim.

¹⁰ Müslim, Kitabu Fezâilü's-Sahâbe 3

¹¹ Müslim, Kitabu Fezâilü's-Sahâbe 4